

ECOLOGISCHE QUICKSCAN

'T HAANTJE & SION

TE RIJSWIJK

MILIEUDEHEER

ECOLOGISCHE QUICKSCAN

'T HAANTJE & SION

TE RIJSWIJK

Colofon

Opdrachtgever: Programmabureau RijswijkBuiten
T.a.v. de heer R. Chotoe
Van Rijnweg 1d
2280 HH Rijswijk

Adviesbureau: VanderHelm Milieubeheer B.V.
Nobelsingel 2
2652 XA Berkel en Rodenrijs
010 -249 24 60
info@vdhelm.nl www.vdhelm.nl

Projectfoto's: Dhr. F.V. van der Lans

© VanderHelm Milieubeheer B.V.

Projectcode: 20170370

Verantwoording	Status / versie	Concept
	Datum	31 maart 2017
Auteur	Dhr. drs. F.V. van der Lans	
Kwaliteitscontrole	Mevr. ing. K.E. Orie-Vreugdenhil	
Vrijgave	Dhr. ing. E.L. van den Bosch	

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	4
1.1 AANLEIDING	4
1.2 DOELSTELLING	4
1.3 DESKUNDIGHEID	4
1.4 VOLLEDIGHEID ONDERZOEK	4
1.5 KWALITEITSBORGING.....	5
1.6 VERANTWOORDING	5
2. PROJECTGEBIED.....	6
2.1 HUIDIGE SITUATIE.....	6
2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE EN WERKZAAMHEDEN	7
3. WERKWIJZE	8
3.1 BUREAUONDERZOEK	8
3.2 VELDONDERZOEK	8
4. ONDERZOEKSRESULTATEN	10
4.1 BESCHERMDE SOORTEN	10
4.2 BESCHERMDE GEBIEDEN	16
4.3 BESCHERMDE HOUTOPSTANDEN	16
5. TOETSING AAN WETGEVING.....	17
5.1 BESCHERMDE SOORTEN.....	17
5.2 BESCHERMDE GEBIEDEN	19
5.3 HOUTOPSTANDEN	20
6. CONCLUSIE EN VERVOLGSTAPPEN.....	21
6.1 BESCHERMDE SOORTEN	21
6.2 BESCHERMDE GEBIEDEN	22
6.3 BESCHERMDE HOUTOPSTANDEN.....	22
6.4 INTERPRETATIE WET NATUURBESCHERMING	22
REFERENTIELIJST	23

BIJLAGEN

1. REGIONALE SITUATIEKAART
2. WETTELIJKE EN BESTUURLIJKE KADERS NATUURBESCHERMING
3. FOTO'S TER PLAATSE
4. TE SLOPEN PANDEN
5. NUMMERING PERCELEN

1. INLEIDING

VanderHelm Milieubeheer B.V. te Berkel en Rodenrijs heeft van Programmabureau RijswijkBuiten opdracht gekregen voor het uitvoeren van een ecologische quickscan ter plaatse van 't Haantje en Sion te Rijswijk.

1.1 AANLEIDING

De aanleiding tot deze ecologische quickscan is de herontwikkeling in het projectgebied. In de huidige situatie wordt een woonwijk gebouwd in een voormalig glastuinbouw gebied. De werkzaamheden zijn in 2008 gestart en in het deel Sion grotendeels afgerond, op de vrije kavels, het voormalig klooster en een perceel langs de Beatrixlaan na. In 't Haantje worden de eerste woningen gebouwd, terwijl het grootste deel voorbelast is en nu bouwrijp gemaakt wordt. Tijdens de planvorming dient inzichtelijk te worden gemaakt of door de werkzaamheden een negatief effect kan ontstaan op beschermde flora en fauna, beschermde natuurgebieden en houtopstanden. Indien hier sprake van is dient te worden bepaald of deze negatieve effecten kunnen worden voorkomen en of er sprake is van een ontheffing- of meldingsplicht in het kader van de Wet natuurbescherming.

1.2 DOELSTELLING

Het doel van een ecologische quickscan is om te bepalen of rekening dient te worden gehouden met de Wet natuurbescherming. Dit doel wordt opgesplitst in de volgende subdoelen.

- het verkrijgen van inzicht in de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora- en fauna in of nabij het projectgebied en het verkrijgen van inzicht in de (mogelijke) effecten van de werkzaamheden op de eventueel aanwezige beschermde soorten;
- het verkrijgen van inzicht in de aanwezigheid van beschermde natuurgebieden in of nabij het projectgebied en bepalen of een toetsing nodig is van de effecten van de werkzaamheden op eventueel aanwezige beschermde natuurgebieden;
- het verkrijgen van een inzicht in de aanwezigheid van beschermde houtopstanden.

1.3 DESKUNDIGHEID

De uitvoerend ecologen voldoen aan ten minste één van de door het Ministerie van Economische Zaken genoemde voorwaarden en zijn daarmee gekwalificeerd als deskundige. Deze voorwaarden zijn vermeld in box 1.

Box 1: Deskundigheid (Bron: Ministerie van Economische Zaken)

Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals de Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of soortenbescherming.

1.4 VOLLEDIGHEID ONDERZOEK

De ecologische quickscan betreft een onderzoek naar onder andere de (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in en nabij het projectgebied. Het onderzoek is gebaseerd op een bureaustudie en een éénmalig veldbezoek. Voor een volledige inventarisatie van alle aanwezige flora en fauna ter plaatse van het projectgebied dient een soortgericht onderzoek te worden uitgevoerd wat, veelal gebonden is aan bepaalde perioden in het jaar.

Uit een soortgericht onderzoek kan naar voren komen dat beschermde soorten aanwezig zijn en dat daarop een negatief effect ontstaat. Mitigerende en/of compenserende maatregelen zijn dan nodig en mogelijk dient een ontheffing te worden aangevraagd om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Deze vervolgstappen zijn geen onderdeel van de ecologische quickscan.

1.5 KWALITEITSBORGING

VanderHelm Milieubeheer B.V. is lid van het 'Netwerk Groene Bureaus (NGB) - Brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging'. De werkzaamheden die door VanderHelm Milieubeheer B.V. worden uitgevoerd, zijn gebaseerd op het door de NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010).

VanderHelm Milieubeheer B.V. is VCA** (versie 2008/05) gecertificeerd.

Onderhavig project is uitgevoerd in overeenstemming met het kwaliteitssysteem van VanderHelm Milieubeheer B.V. Dit kwaliteitssysteem is gecertificeerd conform de norm ISO 9001:2008.

1.6 VERANTWOORDING

VanderHelm Milieubeheer B.V. is een onafhankelijk adviesbureau en verklaart hierbij geen financiële of juridische belangen te hebben bij de uitkomst van het gevoerde onderzoek.

2. PROJECTGEBIED

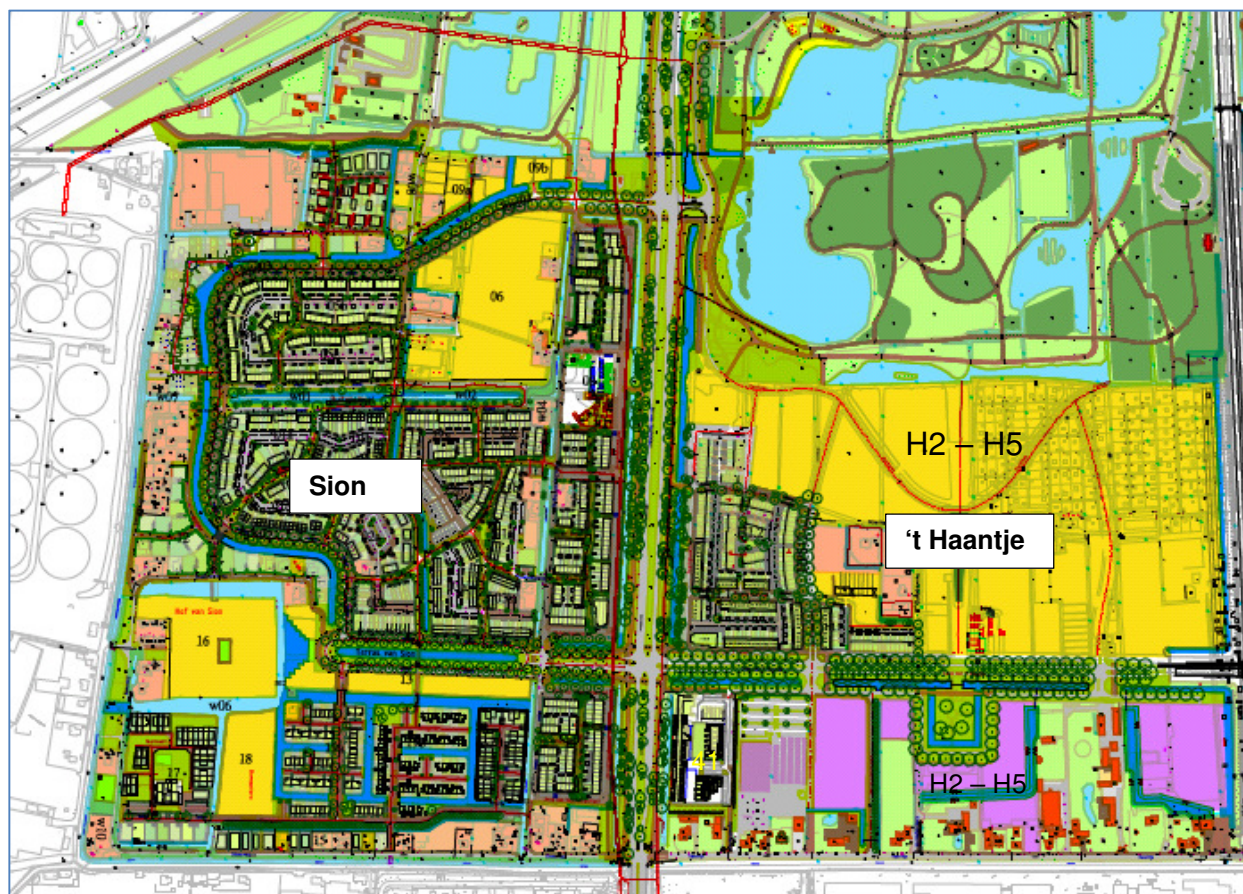
2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied is gelegen in de voormalige glastuinbouwgebieden Sion en 't Haantje te Rijswijk. In deze gebieden zijn enkele delen nog niet bebouwd en onderwerp van deze quickscan. De onderzochte gebieden zijn geel en paars gekleurd op afbeelding 1. Het projectgebied bestaat uit enkele onbebouwde percelen tussen nieuwe woonwijken, resterende woningen uit de oude situatie, percelen met voorbelasting, nieuwe watergangen en wegen en enkele snippers groen uit de voormalige situatie. De omgeving van het projectgebied bestaat uit het Wilhelminapark, de A4, de bebouwde kom van Delft en Rijswijk en een waterzuivering.

De begrenzing van het projectgebied wordt weergegeven in afbeelding 1 en voor de regionale ligging van het projectgebied wordt verwezen naar bijlage 1. Een fotografische weergave van het projectgebied is opgenomen in bijlage 3.

Tabel 1: Gegevens projectgebied

Projectgebied:	Sion en 't Haantje
Straat:	Prinses Beatrixlaan, Sionsweg, van Rijnweg, Ockenburgertientweg
Plaats:	Rijswijk
Gemeente:	Rijswijk
Provincie:	Zuid-Holland
Kilometerhok (Rijksdriehoekskoördinaten):	X: 82, Y: 448

Afbeelding 1: Begrenzing projectgebied in gele en paarse vlakken (Bron: RijswijkBuiten)

Op bovenstaande afbeelding zijn de gele gebieden en paarse gebieden in de deelgebieden Sion en 't Haantje onderzocht. Deelgebieden: de gele gebieden in Sion en 't Haantje zijn door het projectbureau RijswijkBuiten voorzien van nummers. VanderHelm heeft zoveel als mogelijk deze nummering gehanteerd (zie tabel 6 en bijlage 5). De kaart met nummering is opgenomen in bijlage 5.

Deelgebieden op basis van uiterlijk: originele situatie van voor de werkzaamheden is vrijwel nergens meer aanwezig. Bomen, beplanting en bosschages zijn verdwenen. De watergangen zijn merendeels verlegd, gegraven en gedempt. In 't Haantje resteert nog een enkele watergang die gedempt moet worden (Ockenburgertientweg). Enkele gebouwen en opstallen moeten nog gesloopt worden, het gaat hierbij om de Ockenburgertientweg 24A, 't Haantje 19A, Spieringwetering 13 en het DWS complex. In bijlage 4 zijn tekeningen van de te slopen panden opgenomen.

Tijdelijke situatie is op veel plaatsen aanwezig, waar voorbelasting is aangebracht. In 't Haantje liggen hoge hopen met grond enkele maanden te zetten. De voormalige volkstuin de Schoffel is opgeruimd. Hier is kale grond aanwezig die nog niet is voorbelast. Tot slot zijn er percelen in Sion, waar de voorbelasting is afgegraven en waar terrein bouwrijp gemaakt kan worden.

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE EN WERKZAAMHEDEN

In de toekomst worden de gekleurde gebieden in Sion en 't Haantje met woningen bebouwd.

De conceptplanning van de werkzaamheden is om in Sion percelen 07, 09a en 09b en 19a woningen te bouwen in 2017. In 't Haantje wordt voorbelasting afgegraven (deelplan 41) en verplaatst naar de voormalige volkstuinen in het noordoostelijk deel van 't Haantje (volkstuin de Schoffel). De voorbelasting ligt nog tenminste een half jaar als rustperiode in H2, H3 en H5. Er worden nog 4 panden gesloopt: Spieringwetering 13 (januari 2018), DWS complex (januari 2018), Ockenburgertientweg 24A (juli 2018) en 't Haantje 19A (eind 2017). Er wordt nog 1 watergang gedempt, naast Ockenburgertientweg 24A. Dit zal op korte termijn in 2017 gebeuren.

3. WERKWIJZE

Het onderzoek is gebaseerd op de ethische code van het Netwerk Groene Bureaus - Branchevereniging voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging (juni 2008 en februari 2010). Ten behoeve van het onderzoek zijn een bureaustudie en een veldonderzoek uitgevoerd.

3.1 BUREAUONDERZOEK

De bescherming van soorten is onderverdeeld in drie categorieën: vogels, Europees beschermde soorten (van de Habitatrichtlijn bijlage IV, onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I) en nationaal beschermde soorten. Provincie Zuid-Holland heeft een aantal nationaal beschermde grondgebonden zoogdieren en amfibieën van de lijst van nationaal beschermde soorten vrijgesteld voor projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Sommige vogels genieten een dubbel bescherming omdat deze zijn opgenomen in de Vogelrichtlijn en het Verdrag van Bern II. In onderhavige ecologische quickscan is uitgegaan van de Vogelrichtlijn omdat deze verbodsbepalingen strenger zijn met betrekking tot opzettelijk storen.

Om te bepalen welke beschermde soorten mogelijk aanwezig zijn in het projectgebied zijn verscheidene verspreidingsatlassen, verspreidingskaarten, de NDFF en jaarverslagen geraadpleegd. De informatie uit deze atlassen is niet altijd actueel en veelal op uurhok weergegeven (5 x 5 km). Hierdoor kunnen deze gegevens voor het projectgebied enkel als richtlijn worden toegepast en tijdens het veldbezoek worden getoetst. Daarnaast is gebruik gemaakt van eerder uitgevoerd onderzoek:

ARCADIS, 2015, mitigatieplan beschermde vissen en broedvogels

ARCADIS, 2015, ecologisch werkprotocol beschermde soorten flora- en faunawet

Natuur-Wetenschappelijk Centrum Dordrecht, 2015. Quickscan flora en fauna ten behoeve van de herontwikkeling van plangebied "Sion - 't Haantje" te Rijswijk en de Flora- en faunawet.

Natuur-wetenschappelijk Centrum Dordrecht, 2016. Flora- en faunaonderzoek in het kader van voorgenomen nieuwbouw aan de Van Rijnweg en omgeving in RijswijkBuiten

Natuur-wetenschappelijk Centrum Dordrecht, 2017.

Omgevingsdienst Haaglanden, 2017, ontheffing vervoer Eikelmuisen, kenmerk ODH-2017-00010266

VanderHelm Milieubeheer BV, 2012, *gebiedsdekkend ecologisch onderzoek Rijswijk Sion*.

Aan de hand van gegevens van provincie Zuid-Holland en van het Ministerie van Economische Zaken is bepaald of beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland en belangrijk weidevogelgebied) aanwezig zijn in of nabij het projectgebied.

Voorts is bepaald of de houtopstand in het projectgebied:

- buiten de grenzen van de 'bebouwde kom Boswet' staat;
- de beplantingen van bomen groter is dan 10 are;
- een rijbeplanting betreft die uit meer dan 20 bomen bestaat.

3.2 VELDONDERZOEK

Door een deskundig ecooloog is een veldbezoek uitgevoerd, waarbij is bepaald welke van de in de omgeving voorkomende beschermde soorten op basis van het aanwezige biotoop aanwezig kunnen zijn. Hierbij is specifiek gelet op individuen en sporen zoals uitwerpselen en nesten van beschermde soorten.

De tabellen 2 en 3 bevatten respectievelijk de gegevens van het uitgevoerde veldbezoek en de weersomstandigheden.

Tabel 2: gegevens veldbezoek

Datum	Activiteit	Soortgroep	Tijdstip (vanaf)	Uitvoerende(n)
14-03-2017	Veldbezoek	Flora Vogels Vleermuisen Vissen Amfibieën Grondgebonden zoogdieren Reptielen Schelpdieren	9.00 uur	F. V. van der Lans J. Bernds

Tabel 3: Weersomstandigheden*

Datum	Temperatuur (°C)		Overheersende windrichting -kracht (Bft)	Bewolking	Neerslag (mm)
	Min.	Max.			
14-03-2017	2,6	13,0	ZW 3	Half bewolkt	0,0

* Weersomstandigheden ter plaatse van weerstation Rotterdam (bron: KNMI)

4. ONDERZOEKSRESULTATEN

4.1 BESCHERMDE SOORTEN

In § 4.2.1 zijn de resultaten van de bureaustudie weergegeven. In een tabel is aangegeven welke soorten worden verwacht op basis van verspreidingsgegevens. In § 4.2.2 zijn de resultaten van het veldbezoek opgenomen. Aangegeven is welke soorten zijn aangetroffen en op basis van het aanwezige biotoop kunnen worden verwacht of worden uitgesloten.

4.2.1 BUREAUONDERZOEK

De afgelopen jaren zijn er diverse ecologische onderzoeken uitgevoerd in RijswijkBuiten. Ecologisch onderzoek is uitgevoerd door VanderHelm (2011-2014, 2017) en NWC (2015-2017). Op het moment is geen Ontheffing op de Flora- en faunawet / Wet Natuurbescherming geldig voor het gebied. In het verleden is gewerkt onder een positieve afwijzing voor het mitigeren van een vliegrouwe gewone dwergvleermuis langs de Prinses Beatrixlaan (FF/75C/2013/0166) De positieve afwijzing liep tot april 2015. Resultaten uit eerdere onderzoeken worden wanneer relevant voor de huidige situatie verderop in dit hoofdstuk besproken.

In tabel 4 zijn beschermde soorten weergegeven die op basis van de bureauonderzoek (verspreidingsgegevens) in het projectgebied kunnen worden verwacht.

Tabel 4: Verwachte beschermde flora- en faunasoorten in het projectgebied op basis van het bureauonderzoek.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Beschermde status	Bron*
Vogels	alle inheemse vogels	<i>Aves</i>	Vogelrichtlijn	
	gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	Vogelrichtlijn, categorie 2	1, 2, 4
	huismus	<i>Passer domesticus</i>	Vogelrichtlijn, categorie 2	1, 2, 4
	ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	Vogelrichtlijn, categorie 3	1, 2, 4
	ransuil	<i>Asio otus</i>	Vogelrichtlijn, categorie 4	1, 2, 4
	sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	Vogelrichtlijn, categorie 4	1, 2, 4
	buizerd	<i>Buteo buteo</i>	Vogelrichtlijn, categorie 4	1, 2, 4
	boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	1, 2, 4
	boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	1, 2, 4
	bosuil	<i>Strix aluco</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	1, 2, 4
	ekster	<i>Pica pica</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	1, 2, 4
	ijsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	1, 2, 4
	groene specht	<i>Picus viridis</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	1, 2, 4
	grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	1, 2, 4
	huishwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	1, 2, 4
	koolmees	<i>Parus major</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	1, 2, 4
	oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	1, 2, 4
	pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	1, 2, 4
	spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	1, 2, 4
	zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	1, 2, 4
	zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochrurus</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	1, 2, 4
Vleermuizen	gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Europees beschermd	1, 2, 4
	ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Europees beschermd	1, 2, 4
	laativlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	Europees beschermd	1, 2, 4
	rosse vleermuis	<i>Nyctalis noctua</i>	Europees beschermd	1, 2, 4
	watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>	Europees beschermd	1, 2, 4
Grondgebonden zoogdieren	bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4
	dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4
	dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4
	egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4
	gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4

	haas	<i>Lepus europeus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4
	hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4
	huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4
	konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4
	rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4
	veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4
	vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4
	wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Vrijgesteld	1, 2
Amfibieën	bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4
	gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4
	kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4
	meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4
	bastaardkikker	<i>Rana klepton esculentus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 4

Legenda:

- Vogelrichtlijn: is van toepassing op alle inheemse vogels.
- Europees beschermd: deze soorten zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I.
- Vrijgesteld: deze soorten zijn opgenomen in bijlage A van de Wet natuurbescherming en vrijgesteld door provincie Zuid-Holland.
- Vogels, categorie 2: nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus);
- Vogels, categorie 3: nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk);
- Vogels, categorie 4: nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil);
- Vogels, categorie 5: nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen;

* Bron: 1 = eerdere onderzoeken 2 = www.telme.nl. 4 = NDFF

4.2.2 VELDONDERZOEK

Op basis van het veldbezoek is bepaald welke beschermde soorten naar aanleiding van de bureaustudie aanwezig zijn of op basis van biotoopkenmerken kunnen worden verwacht in het projectgebied. In tabel 5 zijn deze soorten weergegeven. Beschermde soorten die niet in deze tabel zijn opgenomen worden op basis van de bureaustudie en het veldbezoek van de ecologische quickscan niet verwacht. Voor soorten die niet in deze tabel zijn opgenomen geldt alleen de zorgplicht.

Als aanvulling op de tabel is per soortgroep meer informatie gegeven. Hier is voor alle uit de bureaustudie naar voren gekomen soorten behandeld waarom deze soorten worden verwacht of uitgesloten. Voor alle verwachte soorten zijn de gebiedsfuncties en de beschermde elementen volgens de Wet natuurbescherming beschreven.

Tabel 5: Aanwezige en verwachte beschermde flora- en faunasoorten in het projectgebied op basis van het veldonderzoek

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Beschermde status	Gebieds-functie*	Aangetroffen (A) of verwacht (V)
Vogels	alle inheemse vogels	<i>Aves</i>	Vogelrichtlijn	V	A
	huismus	<i>Passer domesticus</i>	Vogelrichtlijn, categorie 2	V	A
	boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	V	V
	ekster	<i>Pica pica</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	V	A
	huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	V	V
	koolmees	<i>Parus major</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	V	A
	oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	V	V

	pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	v	A
	spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	V	A
	zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	V	A
	zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochrurus</i>	Vogelrichtlijn, categorie 5	V	V
	gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Europees beschermd	V	V
Vleermuizen	ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Europees beschermd	V	V
	laativlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	Europees beschermd	V	V
	rosse vleermuis	<i>Nyctalis noctua</i>	Europees beschermd	F	V
	watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>	Europees beschermd	F	V
	bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Vrijgesteld		V
Grondgebonden zoogdieren	dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Vrijgesteld		V
	dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Vrijgesteld		V
	egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	Vrijgesteld		V
	gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Vrijgesteld		V
	haas	<i>Lepus europeus</i>	Vrijgesteld		A
	hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Vrijgesteld		V
	huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Vrijgesteld		V
	konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Vrijgesteld		A
	rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	Vrijgesteld		V
	veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Vrijgesteld		A
	vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Vrijgesteld		V
	wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Vrijgesteld		V
Amfibieën	bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Vrijgesteld		V
	gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Vrijgesteld		V
	kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Vrijgesteld		V
	meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Vrijgesteld		V
	bastaardkikker	<i>Rana klepton esculentus</i>	Vrijgesteld		V

Legenda:

- Vogelrichtlijn: is van toepassing op alle inheemse vogels.
- Europees bescherm: deze soorten zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I.
- Vrijgesteld: deze soorten zijn opgenomen in bijlage A van de Wet natuurbescherming en vrijgesteld door provincie Zuid-Holland bij het uitvoeren van een ruimtelijke ontwikkeling.
- Vogels, categorie 2: nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus);
- Vogels, categorie 5: nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen;
- Gebiedsfunctie: V: voortplantingsplaats, rustplaats of nest, O: overwinteringsgebied, VI: vliegroute, F: foerageergebied. De gebiedsfunctie is alleen weergegeven voor beschermde soorten.

In tabel 6 worden de relevante voorgaande onderzoeken genoemd en de belangrijkste resultaten per deelgebied. Onderstaand is per soortgroep volledige informatie weergegeven.

Tabel 6. Deelgebieden SION en 't Haantje, beschermde soorten en voorgaande onderzoeken

NR.	Voorgaande onderzoeken	Quickscan maart 2017
't Haantje; algemeen	Quickscan en visinventarisatie 't Haantje VanderHelm 2014 Notitie Eikelmuis Arcadis 2016 Quickscan 't Haantje midden NWC 2017	Oude volkstuincomplex is volledig verdwenen. Hier een daar ligt nog puin en er zijn slootjes aanwezig. Dit gebied is momenteel geschikt voor weide- en watervogels. Eikelmuisen zijn weg gevangen en er is geen geschikt habitat meer aanwezig. Broedvogels met jaarrond beschermde nesten in bomen zijn niet meer aanwezig. Beschermde vissoorten zijn destijds niet aangetroffen en onder Wet natuurbescherming zijn er geen beschermde vissoorten te

		verwachten. Zwaarder beschermde vleermuizen en huismussen worden verwacht in te slopen panden. Vrijgestelde soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren zijn aanwezig.
't Haantje deelplan 41	Quickscan en visinventarisatie 't Haantje VanderHelm 2014 Quickscan 't Haantje midden NWC 2017	Bij een nieuw gegraven sloot staat een pluk riet waar een Canadagans in kan gaan broeden. Coniferen haag waar houtduiven in kunnen broeden.
't Haantje deelplan H5, H2 en H3	Quickscan en visinventarisatie 't Haantje VanderHelm 2014 Quickscan 't Haantje midden NWC 2017	Grondhopen, vegetatie en plassen zijn aantrekkelijk broedgebied voor weide- en watervogels.
Te slopen woningen	Quickscan en visinventarisatie 't Haantje VanderHelm 2014 Quickscan 't Haantje midden NWC 2017	Nest en rustplaatsen van huismussen en vleermuizen dienen onderzocht te worden op adres 't Haantje 19A en Ockenburgertientweg 24A. Zowel NWC (2017), als VanderHelm (2017) komen tot deze conclusie.
Achterzijde Volkstuin-Complex De Schoffel	nvt	Het gebied is op het moment kaal en nog niet voorbelast. Langs fase 2 wordt een bouwweg aangelegd verlenging van een huidige bouwweg. Onduidelijk is of daar een sloot moet worden gedempt in mei. Nesten kunnen daar een probleem vormen. Slootkanten vrij maken van vegetatie. Voor dempen de sloot laten afvissen ivm Zorgplicht. Kleine modderkruiper en bittervoorn zijn niet meer beschermd in de nieuwe wet.
Sion; algemeen	Diverse quickscans VanderHelm 2011 – 2014 Quickscan Van Rijnweg NWC 2016 Quickscan diverse deelgebieden Sion – 't Haantje NWC 2016	Broedvogels met jaar rond beschermde nesten zijn aanwezig. Beschermde vissoorten zijn destijds wel aangetroffen maar met nieuwe wetgeving zijn de vissoorten niet langer beschermd. Tongvaren niet langer beschermd en rietorchis niet langer beschermd. Vleermuizen en huismussen worden verwacht in te slopen panden. Vrijgestelde soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren zijn aanwezig.
Deel 16	nvt	Klooster. Zitten mogelijk huismussen, vleermuizen en spreeuwen. Dit is van een particulier en geen onderdeel van het project. Er is een eiland aanwezig met veel vogels (scholekster, ganzen, eenden, meerkoeten, eksterneest).
Deel 18	nvt	Een klein, kaal perceel waaromheen druk gebouwd wordt. Paartje scholeksters.
Deel 13	nvt	Dit deel betreft een smalle kale strook grond langs een drukke weg, geen broedvogels of zwaarder beschermde soorten verwacht.
Deel 7	nvt	Dit betreft een met Repac verhard en droog terrein. Geen broedvogels of zwaarder beschermde soorten verwacht. Kan bij nat weer aantrekkelijk worden voor kleine plevier.
Deel 9	nvt	Vrije kavels. In de sloot kant kans op Canadese gans, wilde eend en meerkoet. Konijnen in grondhopen. Nu 1 gegraven tunnel. Waarschijnlijk een klein aantal konijnen 1-3. Zorgplicht dus niet doden. Voorkomen dat het er veel worden en dat gegraven wordt als er jongen aanwezig zijn. In het najaar 2017 (oktober) gaat men hier aan de slag. Per kwartaal een bezoek om de konijnen in de gaten te houden.
Alle deelgebieden		Voor oeverzwaluwen geen geschikte grondhopen gezien. Goed op blijven letten in het hele project dat er geen geschikte omstandigheden ontstaan. Vestiging vanaf 1 april tot mei. Ganzen zitten overal. Geschikte plekken voor een nest ter plaatse van vegetatie/ riet plukken in de sloot/oever.

Van Rijnweg DWS Spieringwetering 13	Diverse quickscans VanderHelm 2011 – 2014 Quickscan Van Rijnweg NWC 2016 Quickscan diverse deelgebieden Sion – 't Haantje NWC 2016	Vleermuizen en huismussen verwacht in te slopen panden.
--	---	---

Vogels

Jaarrond beschermde nesten - categorie 1 tot en met 4

De te slopen gebouwen zijn geschikt voor de gebouw-bewonende vogelsoort huismus (categorie 2). Er zijn tijdens het veldbezoek exemplaren van huismussen aangetroffen in het projectgebied. Zingende huismussen op een dakgoot zijn vrijwel altijd indicaties voor broedende huismussen. Deze zijn waargenomen aan de Sionsweg en van Rijnweg. Langs het NS-spoor zijn ook huismussen waargenomen tijdens het veldbezoek.

Ransuil, sperwer, boomvalk en buizerd worden uitgesloten op basis van het ontbreken van biotoop; er staan geen boomgroepen, of bosjes meer waar deze vogels zouden kunnen verblijven. Gierzwaluw wordt uitgesloten op basis van het ontbreken van geschikte hogere gebouwen, die voldoende vrije aanvliegruimte bieden. Een ooievaar kwam tijdens het veldbezoek aanvliegen en landde op een ooievaarspaal aan de Ockenburgertientweg, buiten de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Het nest op deze paal is nog niet bewoond, wat te zien is aan het feit dat het nest nog niet is aangevuld met takken. Verder zijn in het gebied geen mogelijkheden voor de ooievaar om tot broeden te komen.

Jaarrond beschermde nesten - categorie 5

Voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten uit categorie 5 biedt het projectgebied geschikt biotoop, omdat nesten van ekster en zwarte kraai in de enkele solitaire bomen in het gebied aanwezig zijn, huiszwaluwnesten aanwezig zijn aan gebouwen, koolmezen en pimpelmezen bij nestkasten gezien zijn en spreeuwen op enkele daken zitten te zingen. Boerenzwaluwen zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen, maar zijn als broedvogel bekend uit gebied en kunnen voorkomen in opstallen. Mogelijk ook in stallen die gesloopt worden. Zwarte roodstaart en oeverzwaluw komen in deze omgeving regelmatig voor op bouwterreinen, zodat deze soorten hier in de toekomst kunnen opduiken.

Voor oeverzwaluwen is in de huidige situatie geen geschikt habitat aanwezig. Deze vogels broeden in steile hellingen. Als grondhopen met een steile helling in het projectgebied (zoals voorbelasting) worden aangebracht bestaat in het broedseizoen de kans dat oeverzwaluwen gaan broeden in deze steile hellingen.

Bosuil, groene specht, grote bonte specht en boomkruiper worden uitgesloten op basis van het feit dat er geen geschikte bomen, bosjes of boomgroepen meer in het gebied staan. Van de ijsvogels waren in de oude situatie 2 nestplaatsen aanwezig, maar deze zijn allebei vernietigd vanwege de werkzaamheden, nu zijn er in het onderzoeksgebied geen geschikte locaties voor ijsvogel meer aanwezig. Er is een alternatieve wand aangelegd bij de ingang van het Wilhelminapark, maar deze is nog niet bezet, vermoedelijk omdat de wand geen beschutting van bomen of struiken heeft.

Niet jaarrond beschermde nesten (algemene broedvogels)

Het projectgebied is zeer geschikt voor algemene broedvogels. In het projectgebied broeden scholeksters (5 paar op kale grond in 16, 18, en H2-5), kieviten (ca 10 paar in 9 en H2-5), wilde eenden (alle watergangen en oevers mogelijk), kuifeenden (watergang om 16), futen (watergang om 16), meerkoeten (alle watergangen en oevers mogelijk), waterhoentjes (alle watergangen en oevers mogelijk), Canadese ganzen (alle watergangen en oevers mogelijk), Nijlganzen, soepganzen (16), witte kwikstaarten (opstallen), putters (tuinen), houtduiven (groenblijvers Beatrixlaan), holenduiven (16), Turkse tortels (tuinen), kauwen (16 en elders), heggenmussen (tuinen), winterkoningen (tuinen), tijftjaf (tuinen), groenling (tuinen) en halsbandparkiet (treurwilg Spieringwetering). Mogelijk komen hier nog enkele soorten bij, die nog in hun wintergebieden zijn.

Tabel 7. Deelgebieden SION en 't Haantje, te slopen panden, beschermde soorten en vervolgonderzoek nodig

Locatie	Sloop gepland	Quickscan NWC	Quickscan VanderHelm
Spieringwetering 13 woning, kas	Januari 2018	Vleermuizen en huismussen verwacht	Vleermuizen en huismussen verwacht
DWS terrein met loods en kas	Januari 2018	Tongvaren (niet langer beschermd)	Vleermuizen en huismussen verwacht
Ockenburgertientweg 24A	Juli 2018	Vleermuizen en huismussen	Vleermuizen en huismussen

		verwacht	verwacht
't Haantje 19A	Juli 2018	Vleermuizen en huismussen verwacht	Vleermuizen en huismussen verwacht

Afbeelding 2. Te slopen bebouwing van DWS aan Spieringwetering en woonhuis aan 't Haantje 19A.

Vleermuizen

De bebouwing in het projectgebied kan een functie hebben voor vleermuizen (Habitatrichtlijn).

Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen in bebouwing

De nog te slopen bebouwing kan op verschillende manieren dienen als voortplantingsplaatsen of rustplaatsen voor diverse soorten vleermuizen. De gebouwen zijn geschikt als zomer-, kraam-, paar- en/of winterverblijfplaats voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Er zijn tijdens het locatiebezoek op meerdere plekken geschikte invliegopeningen (zoals open stootvoegen, gevelbetimmering en dakpannen) in de gebouwen waargenomen. Zie tabel 7 en foto's in bijlage 2 en afbeelding 2.

Voortplantings- of rustplaatsen in bomen

Tijdens het veldbezoek zijn geen holten of los schors waargenomen in de enkele solitaire bomen die nog in de ontwikkelde gebieden aanwezig zijn, die kunnen dienen als voortplantings- of rustplaats voor vleermuizen. Er staat bijvoorbeeld een treurwilg langs de Spieringwetering met een hol waar halsbandparkieten in leven. In deel 16 staat nog een treurwilg, een iep en een conifeer. Langs de Beatrixlaan staan enkele coniferen. In deze bomen worden geen verblijfplaatsen van vleermuizen verwacht.

Vliegroute

De bomen in het projectgebied kunnen niet dienen als onderdeel van een vliegroute voor vleermuizen. Er zijn geen lijnvormige elementen die geschikt zijn als vliegroute voor vleermuizen. Ook in de directe omgeving zijn geen mogelijkheden voor vliegroutes aanwezig. In het verleden was een belangrijke vliegroute aanwezig langs de prinses Beatrixlaan. Aangezien deze route niet meer geschikt is, is niet bekend waar zich nu vliegroutes bevinden.

Foerageergebied

Er zijn bijna geen bomen meer in het projectgebied, die onderdeel zouden kunnen vormen van een vliegroute/foerageergebied en voor vleermuizen kunnen dienen als niet essentieel foerageergebied. Het naastgelegen Wilhelminapark biedt voor vleermuizen een geschikt foerageergebied. Daarnaast bevinden zich in de wijde omgeving van het projectgebied meerdere geschikte locaties die kunnen dienen als foerageergebied.

Grondgebonden zoogdieren

In het projectgebied worden enkel vrijgestelde zoogdieren zoals konijn, haas en diverse muizen verwacht. In deel 9 zijn konijnen vastgesteld. Aan 't Haantje 19A is in 2016 een eikelmuis aangetroffen. De dieren zijn weg gevangen in de winter van 2016/2017 en het biotoop is verwijderd. In het recreatiepark bevonden zich veel vogelnestkasten die als verblijfplaats gebruikt kunnen worden. Het lijkt erop dat de eikelmuis niet meer voorkomt in het projectgebied, maar gezien de gevoeligheid van het onderwerp, is ons advies te onderzoeken of de dieren echt niet in het projectgebied voorkomen.

Vissen

De watergangen in het projectgebied zijn leefgebied van bittervoorn en kleine modderkruiper, maar deze soorten zijn niet meer beschermd sinds 1 januari 2017. Andere beschermde vissoorten worden op basis van verspreiding en biotoop niet verwacht in het projectgebied.

Amfibieën

In het projectgebied worden enkel vrijgestelde soorten zoals kleine watersalamander, bruine kikker en gewone pad verwacht.

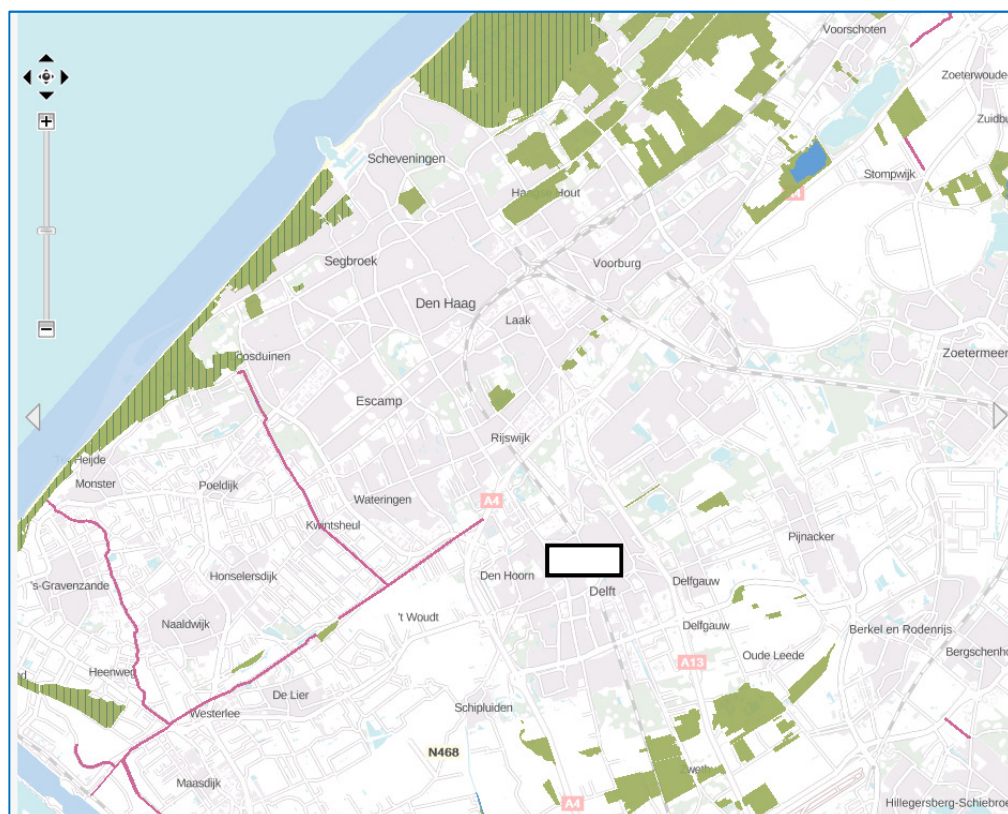
Overige soorten

Tijdens het locatiebezoek zijn geen beschermde vaatplanten, reptielen, dagvlinders, kevers, vlinders, libellen en kreeftachtigen waargenomen. Beschermde soorten binnen deze soortgroepen worden op basis van verspreiding en biotoop niet verwacht in het projectgebied.

4.2 BESCHERMDE GEBIEDEN

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van een natuurgebied dat beschermd wordt door de Wet natuurbescherming. Het dichtstbijzijnde beschermde Natura 2000-gebied is Westduinpark & Wapendal. Dit natuurgebied ligt op circa 4 kilometer ten westen van het projectgebied.

Het projectgebied maakt tevens geen deel uit van Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het dichtstbijzijnde gebied dat deel uitmaakt van NNN is gelegen op circa 1 kilometer ten zuiden van het projectgebied en betreft de Zwethzone. Het gebied is niet gelegen in een belangrijk weidevogelgebied. Het Wilhelminapark is onderdeel van de gemeentelijk ecologische hoofdstructuur van Rijswijk.

Projectgebied

Afbeelding 3: Projectgebied in relatie tot de beschermde natuurgebieden en NNN-gebieden. De gearceerde delen zijn beschermd natuurgebied en de gekleurde delen zijn onderdeel van de NNN.

4.3 BESCHERMDE HOUTOPSTANDEN

Niet van toepassing. Er zijn enkele solitaire bomen in het gebied aanwezig.

5. TOETSING AAN WETGEVING

In dit hoofdstuk is beschreven wat de wettelijke consequenties zijn die voortvloeien uit de aanwezigheid van beschermde soorten, natuurgebieden en houtopstanden zoals beschreven in hoofdstuk 4. Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming wordt verwezen naar bijlage 2.

De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden. De interpretatie van de wet, de werkwijze en procedure van de provincies zullen in de loop van 2017 worden gespecificeerd. Op basis van jurisprudentie zal blijken op welke wijze de wet dient te worden geïnterpreteerd. Bij de toetsing van de werkzaamheden aan de Wet natuurbescherming is in onderhavige ecologische quickscan uitgegaan van de interpretatie en werkwijze zoals deze werd gehanteerd door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland onder de Flora- en faunawet en informatie die vrij komt via provincies, omgevingsdiensten en Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot vogels is getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wet natuurbescherming). Enkele vogels zijn echter ook opgenomen in het Verdrag van Bern II (artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming) waardoor zowel artikel 3.1 als 3.5 van de Wet natuurbescherming van toepassing is. Omdat in de verbodsbepalingen uit artikel 3.1 strenger zijn dan de verboden van artikel 3.5 is ervoor gekozen om te toetsen aan de Vogelrichtlijn.

5.1 BESCHERMDE SOORTEN

Op basis van de bureaustudie en de veldinventarisatie worden diverse beschermde soorten verwacht in het projectgebied.

Vogels

Jaarrond beschermde nesten categorie 1-4

De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten kan middels de quickscan niet worden uitgesloten. Er worden jaarrond beschermde nesten verwacht van huismussen (Vogelrichtlijn en categorie 2). Jaarrond beschermde nesten zijn nesten van vogels die hier jaarrond gebruik van maken of jaarlijks terugkeren naar hetzelfde nest. Deze nesten zijn jaarrond beschermd, middels artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming, dus ook als het nest niet in gebruik is om te broeden. In artikel 3.1 is onder lid 2 opgenomen dat het verboden is om opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het onder lid 4 verboden vogels opzettelijk te storen. Lid 5 geeft aan dat lid 4 niet van toepassing is indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Indien jaarrond beschermde nesten van huismussen aanwezig zijn zullen deze door de renovatiewerkzaamheden worden vernield wat een overtreding van artikel 3.1 betreft. Om te bepalen of sprake is van een overtreding van artikel 3.1 dient in eerste aanleg te worden bepaald of nesten van huismussen aanwezig zijn.

Voorts kan worden bepaald of de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd onder een goedgekeurde gedragscode of dat een ontheffing op de Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

Jaarrond beschermde nesten categorie 5 (voldoende alternatief)

In het projectgebied en direct eromheen zijn jaarrond beschermde nesten aanwezig van de ekster koolmees, pimpelmees, zwarte kraai, spreeuw, huiszwaluw en boerenzwaluw aanwezig. Jaarrond beschermde nesten zijn nesten van vogels die hier jaarrond gebruik van maken of jaarlijks terugkeren naar hetzelfde nest.

Deze nesten zijn jaarrond beschermd, middels artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming, dus ook als het nest niet in gebruik is om te broeden. Voor jaarrond beschermde nesten uit categorie 5 geldt echter dat als in de omgeving voldoende alternatief aanwezig is, de nesten een gelijke beschermingsstatus hebben als niet-jaarrond beschermde nesten. In dit geval is voor alle aanwezige en te verwachten soorten voldoende alternatief in de omgeving en geldt de bescherming alleen wanneer een broedgeval aanwezig is.

Niet-jaarrond beschermde nesten (algemene broedvogels)

In het projectgebied broeden scholeksters, kieviten, wilde eenden, kuifeenden, futen, meerkoeten,

waterhoentjes, Canadese ganzen, Nijlganzen, soepganzen, witte kwikstaarten, putters, houtduiven, holenduiven, Turkse tortels, kauwen, heggenmussen, winterkoningen, tiftjaf en halsbandparkiet. Mogelijk komen hier nog enkele soorten bij, die nog in hun wintergebieden zijn.

De nesten en functionele leefomgeving van deze soorten zijn beschermd middels artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. In artikel 3.1, lid 3, is onder andere opgenomen dat het verboden is om opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het onder lid 4 verboden vogels opzettelijk te storen. Lid 5 geeft aan dat lid 4 niet van toepassing is indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

De storing bij dit project is niet van wezenlijke invloed op de gunstige staat van instandhouding van de populatie. Daar dit gebied vroeger glastuinbouw zonder weidevogels was, en ze nu aanwezig zijn op bouwterrein. En er is volop alternatief in alle polders van Midden-Delfland waar aan goed weidevogelbeheer gedaan wordt. Sinds twee jaar zijn er projecten in de Woudse Waterberging, wat geoptimaliseerd is voor weidevogels en dicht bij het projectgebied ligt.

Door de werkzaamheden kunnen nesten worden vernield en kunnen eieren worden beschadigd. Dit betreft een overtreding van artikel 3.1. De periode dat de meeste kans is op de aanwezigheid van vogelnesten in het voorjaar en de zomer. Als in deze gevoelige periode wordt gewerkt dient rekening te worden gehouden met broedvogels en moeten eventueel maatregelen worden genomen om vernieling en beschadiging van nesten en eieren te voorkomen.

Grondgebonden zoogdieren

In het projectgebied komt mogelijk de eikelmuis (nationaal beschermd) voor, op basis van exemplaren die in het (nu afgebroken) volkstuincomplex zijn aangetroffen. Individuen, voortplantings- en rustplaatsen van nationaal beschermde soorten zijn beschermd middels artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. In lid 1.a is opgenomen dat het verboden is om soorten uit bijlage onderdeel A in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen en onder lid 1.b om voortplantings- of rustplaatsen van soorten uit bijlage onderdeel A te beschadigen of te vernielen. Voor het wegvangen van eikelmuis en het onderbrengen van deze dieren bij GaiaZOO is aan de opdrachtgever reeds een ontheffing op de Wet natuurbescherming verleend. We adviseren te onderzoeken of er nog eikelmuisen voorkomen in het gebied en wanneer nodig de ontheffing te actualiseren.

Vleermuizen

Voortplantings- en rustplaatsen

De gebouwen in het projectgebied bevatten mogelijk voortplantings- en rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en de laatvlieger (Habitatrichtlijn). Individuen, voortplantings- en rustplaatsen van vleermuizen zijn beschermd middels artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. In lid 1 is opgenomen dat het verboden is om in vleermuizen in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen en onder lid 4 om voortplantings- of rustplaatsen van vleermuizen te beschadigen of te vernielen.

De sloop van een gebouw met daarin vleermuizen kan leiden tot het doden van vleermuizen en vernielen van voortplantings- en rustplaatsen, wat een overtreding van artikel 3.5 betreft. Om te bepalen of sprake is van een overtreding van artikel 3.5 dient in eerste aanleg te worden bepaald of voortplantings- en rustplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het te slopen gebouw. Voorts kan worden bepaald of de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd onder een goedgekeurde gedragscode of dat een ontheffing op de Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

Functionele leefomgeving (vliegroute en foerageergebied).

Het projectgebied functioneert mogelijk als vliegroute/foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen. Er zijn nauwelijks bomen of groen aanwezig in de gebieden die nog ontwikkeld moeten worden. In de omgeving zijn voldoende gelijkwaardige alternatieve vliegroutes/foerageergebieden aanwezig. Derhalve vormt het projectgebied geen essentieel onderdeel van de functionele leefomgeving van verblijfplaatsen van vleermuizen.

Wel geldt voor de mogelijk aanwezige vleermuizen de zorgplicht zoals opgenomen in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Dit houdt in dat foeragerende en langsvliegende vleermuizen niet mogen worden verstoord door verlichting.

Overige en vrijgestelde soorten

Op basis van bureaustudie en veldinventarisatie worden geen beschermde reptielen, dagvlinders, amfibieën, grondgebonden zoogdieren, vissen, weekdieren, kevers, vlinders, libellen en kreeftachtigen verwacht in het projectgebied. Wel komen van enkele deze soortgroepen algemene soorten en door provincie Zuid-Holland vrijgestelde soorten voor in het projectgebied. Deze soorten worden beschermd middels de zorgplicht, artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Dit houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht neemt voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Vanuit de zorgplicht kan het nodig zijn niet-beschermde, of vrijgestelde soorten te beschermen (mitigeren) bij het droogleggen van watergangen of het ruimen van beplanting. In het projectgebied dient daarnaast rekening te worden gehouden met de aanwezige konijnen.

5.2 BESCHERMDE GEBIEDEN

Het projectgebied is niet gelegen in een natuurgebied dat beschermd is door de Wet natuurbescherming. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied bevindt zich op circa 4 km ten westen van het projectgebied. Gezien de voorgenomen werkzaamheden en de afstand tot het beschermde natuurgebied wordt een negatief extern effect op Natura 2000-gebieden uitgesloten. De negatieve effecten die kunnen optreden bij woningbouw nabij Natura2000-gebied Westduinpark, zijn van dien aard dat ze bij een afstand van 4 kilometer niet merkbaar zijn. Het onderdeel gebiedenbescherming, artikel 2.7, lid 2, van de Wet natuurbescherming is dan ook niet van toepassing op het onderhavige project.

Effectenindicator

Overzicht effecten op soorten en/of habitattypen.

De selectie is uitgevoerd op gebied 'Westduinpark & Wapendal' en activiteit 'Woningbouw'.

[> Terug naar zoekopdracht](#)

	Verstoring door mechanische effecten																
	Optische verstoring																
	Verstoring door trilling																
	Verstoring door licht																
	Verstoring door geluid																
	Verdroging																
	Verontreiniging																
	Versnippering																
	Oppervlakteverlies																
Storingsfactor	1	2	7	8	13	14	15	16	17								
Witte duinen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Grijze duinen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Duinheiden met struikhei	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Duindoornstruwelen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Duinbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

- zeer gevoelig
- gevoelig
- niet gevoelig
- n.v.t.
- ... onbekend

Het projectgebied is niet gelegen in een gebied van Natuurnetwerk Nederland (NNN). Op circa 1 kilometer van het projectgebied is een gebied van NNN aanwezig. Gezien de aard van de voorgenomen werkzaamheden en de afstand tot NNN wordt een negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN uitgesloten. Vervolgstappen met betrekking tot NNN zijn derhalve niet van toepassing.

5.3 HOUTOPSTANDEN

Niet van toepassing

6. CONCLUSIE EN VERVOLGSTAPPEN

In het onderhavige hoofdstuk zijn de conclusies van de ecologische quickscan opgenomen die is uitgevoerd ten behoeve van het project 'woningbouw Sion en 't Haantje' te Rijswijk. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen beschermde soorten, beschermde gebieden en beschermde houtopstanden.

Uit de ecologische quickscan blijkt dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden rekening dient te worden gehouden met de Wet natuurbescherming.

6.1 BESCHERMDE SOORTEN

Uit de ecologische quickscan blijkt dat de volgende beschermde soorten in het projectgebied aanwezig zijn of kunnen worden verwacht:

- Vogelrichtlijn: diverse soorten.
- Vogels categorie 2: huismus (vervolgonderzoek naar huismus noodzakelijk);
- Vogels categorie 5: boerenwaluw, huiswaluw, oeverwaluw, zwarte kraai, ekster, koolmees, pimpelmees en spreeuw (voldoende alternatief, niet verstoren in het broedseizoen);
- Habitatrichtlijn: gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis (vervolgonderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen noodzakelijk in de te slopen bebouwing).
- Vrijgestelde soorten: diverse amfibieën en grondgebonden zoogdieren (zorgplicht maatregelen o.a. voor konijnen).

Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen zijn de volgende maatregelen en vervolgstappen noodzakelijk:

- Het uitvoeren van een soortgericht onderzoek om de aan-/afwezigheid van nesten van de huismus aan te tonen. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd conform de Soortenstandaard Huismus (RVO, 2014) in de periode van 1 april tot en met 15 mei. Vervolgens kan worden bepaald of de werkzaamheden conform een goedgekeurde gedragscode kunnen worden uitgevoerd of dat het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming noodzakelijk is. Onderzoek dient te worden uitgevoerd op de locaties: Spieringwetering 13, DWS complex van Rijnweg, Ockenburgertientweg 24A en 't Haantje 19A.
- Het uitvoeren van een soortgericht onderzoek om de aan-/afwezigheid van voortplantings- en rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis aan te tonen. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het vleermuisprotocol (2017) in de periode mei tot en met september. Vervolgens kan worden bepaald of de werkzaamheden conform een goedgekeurde gedragscode kunnen worden uitgevoerd of dat het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming noodzakelijk is. Onderzoek dient te worden uitgevoerd op de locaties: Spieringwetering 13, DWS complex van Rijnweg, Ockenburgertientweg 24A en 't Haantje 19A.
- Het bestaande ecologisch werkprotocol aanpassen aan de huidige wetgeving, waarbij kleine modderkruiper, bittervoorn, rivierdonderpad, rietorchis en tongvaren niet langer beschermd zijn;
- Regelmatig inspecties uit te voeren met betrekking tot broedvogels (meerdere deelgebieden) en konijnen (deel 9);
- Het uitvoeren van een inspectie voorafgaand aan de werkzaamheden om de aan-/afwezigheid van eikelmuisen aan te tonen bij 't Haantje 19A;
- Bij werkzaamheden in het voorjaar en/of de zomer het projectgebied en de directe omgeving ('invloedsfeer van de werkzaamheden') voorafgaand aan de werkzaamheden laten controleren op broedvogels. Indien broedende vogels aanwezig zijn dient door een deskundig ecooloog te worden bepaald of de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd zonder overtreding van de Wet natuurbescherming;
- Voorkomen dat steile zandwanden in het projectgebied aanwezig zijn waarin oeverwaluwen kunnen gaan broeden;
- Voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild voorkomende flora en fauna. Aanwezige dieren de tijd gunnen om te kunnen vluchten (ook acties vanuit de zorgplicht, zoals het leegvissen van een watergang);
- Indien men onverwachts andere beschermde soorten aantreft een deskundig ecooloog raadplegen om af te stemmen hoe een overtreding van de Wet natuurbescherming kan worden voorkomen;
- Bij twijfel over de aanwezigheid van beschermde soorten de hulp van een deskundige in roepen.

6.2 BESCHERMDE GEBIEDEN

Uit de bureaustudie blijkt dat het projectgebied niet gelegen is in een beschermd natuurgebied, NNN of een belangrijk weidevogelgebied. De voorgenomen herontwikkeling leidt daarnaast niet tot externe effecten op Natura 2000-gebieden waardoor vervolgstappen in het kader van artikel 2.7 van de Wet natuurbescherming niet nodig zijn.

6.3 BESCHERMDE HOUTOPSTANDEN

Niet van toepassing

6.4 INTERPRETATIE WET NATUURBESCHERMING

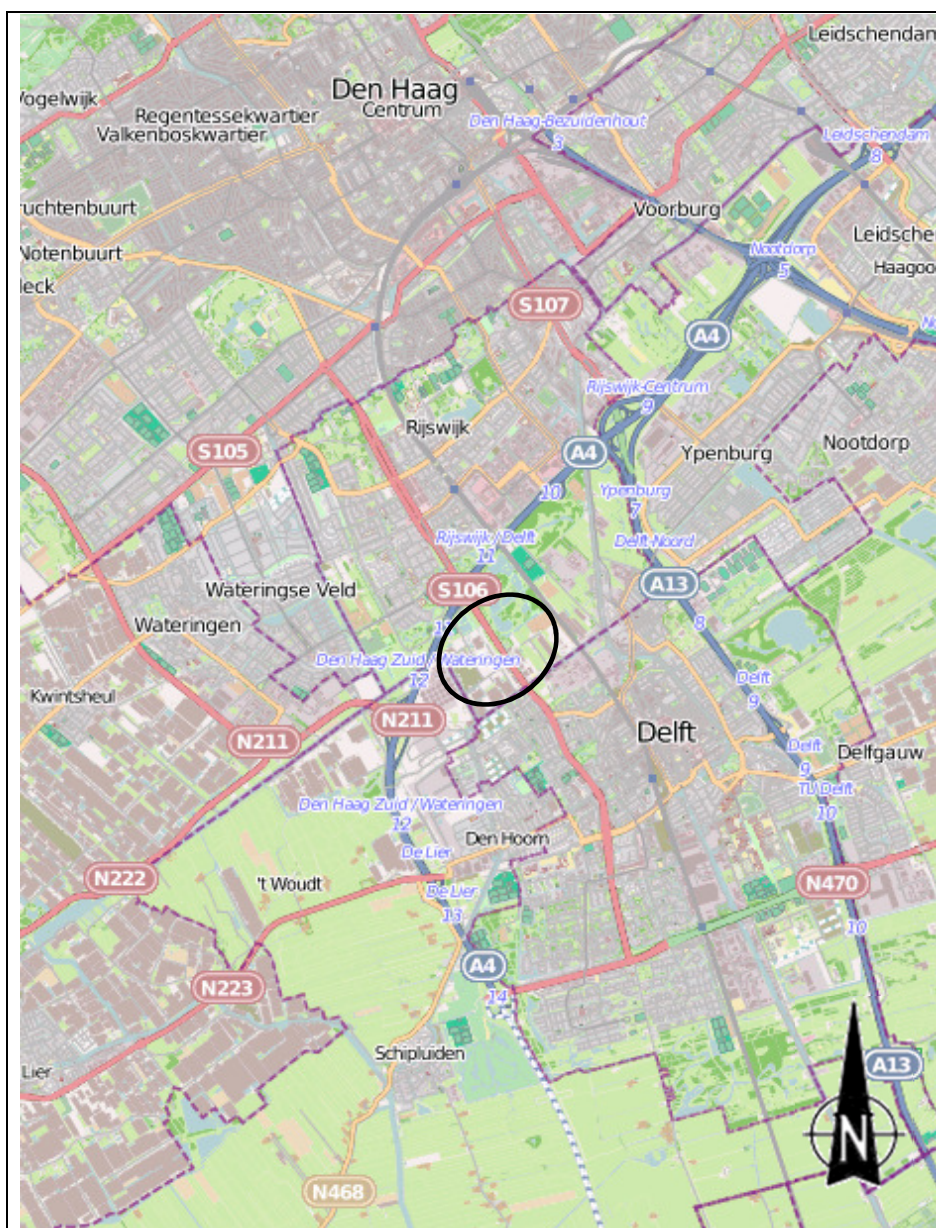
De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden. De interpretatie van de wet, de werkwijze en procedure van de provincies zullen in de loop van 2017 worden gespecificeerd. Op basis van jurisprudentie zal blijken op welke wijze de wet dient te worden geïnterpreteerd. Bij de toetsing van de werkzaamheden aan de Wet natuurbescherming is in onderhavige ecologische quickscan uitgegaan van de interpretatie en werkwijze zoals deze werd gehanteerd door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland onder de Flora- en faunawet en informatie die vrij komt via provincies, omgevingsdiensten en Netwerk Groene Bureaus.

Tenslotte wordt opgemerkt dat de handhavende taak uiteindelijk bij het bevoegd gezag ligt. Aanbevolen wordt onderhavige rapportage ter beoordeling aan het bevoegd gezag (Omgevingsdienst Haaglanden) voor te leggen.

REFERENTIELIJST

- Alterra Wageningen UR. Landelijke Vegetatie Databank.
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapslvddata.aspx?meta=info>
- ARCADIS, 2015, mitigatieplan beschermde vissen en broedvogels
- ARCADIS, 2015, ecologisch werkprotocol beschermde soorten flora- en faunawet
- De Vlinderstichting. *Libellennet; alles over libellen*. <http://www.libellennet.nl/>
- De Vlinderstichting. *Vlindernet; alles over vlinders*. <http://www.vlindernet.nl/>
- Diepenbeek, A. van (1999). *Veldgids Diersporen. Sporen van gewervelde landdieren*. Uitgeverij KNNV.
- Koning, J. de; Broek, JW van den; Meyere, D. de & Bruens, H. (2009). *Dendrologie van de lage landen*. Uitgeverij KNNV.
- Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI). *Weeroverzichten*
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, *Zoogdieren van West-Europa*. 2^e druk 2003 VZZ. Uitgeverij KNNV.
- Lenders, H.J.R., C.C.H. Marijnissen en R.P.W.H. Felix (1993). *Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld*. 4^e geheel herziene druk. RAVON.
- Meijden, R. van der (2004). *Heukels' Flora van Nederland*. 23^e druk. Uitgeverij Wolters-Noordhoff.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (1979). *Vogelrichtlijn*. 79/409/EEG.
- Nederlandse vereniging voor libellenstudie (2002). *Atlas van de Nederlandse libellen – Nederlandse fauna 4*. KNNV, EIS.
- Nationale Databank Flora en Fauna (2016), *NDFF Uitvoerportaal*.
- Natuur-Wetenschappelijk Centrum Dordrecht, 2015. Quickscan flora en fauna ten behoeve van de herontwikkeling van plangebied "Sion - 't Haantje" te Rijswijk en de Flora- en faunawet.
- Natuur-wetenschappelijk Centrum Dordrecht, 2016. Flora- en faunaonderzoek in het kader van voorgenomen nieuwbouw aan de Van Rijnweg en omgeving in RijswijkBuiten
- Natuur-wetenschappelijk Centrum Dordrecht, 2017.
- Nie, H.W. de (1996). *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*.
- Omgevingsdienst Haaglanden, 2017, ontheffing vervoer Eikelmuisen, kenmerk ODH-2017-00010266
- Provincie Zuid-Holland (2016). *Besluit van Provinciale Staten van Zuid-Holland van 9 november 2016, tot vaststelling van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland, met nummer 6949*
- Provincie Zuid-Holland (2016), *Interactieve atlassen en kaarten*.
<https://www.zuid-holland.nl/overons/feiten-cijfers/interactieve/>
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. *AERIUS Calculator*
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. <https://www.sovon.nl/>
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998 - 2000 - Nederlandse fauna 5*. KNNV & EIS.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland en Vogelbescherming Nederland (2005). *Rode Lijst van de Nederlandse broedvogels*. Tirion Uitgevers
- Stichting Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (RAVON). <http://www.ravon.nl/>
- Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna (VOFF). *Waarnemingen van flora en fauna*.
<https://www.telmee.nl/?c=portal&m=telmee>
- Rijksoverheid (2012). Versie 0.4. *Memorie van toelichting bij het voorstel van wet met regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)*
- Rijksoverheid (2016). *Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden. Stb-2016-34 ISSN 0920 – 2064 's-Gravenhage 2016. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de Natuur (Wet natuurbescherming)*.
- VanderHelm Milieubeheer BV, 2012, *gebiedsdekkend ecologisch onderzoek Rijswijk Sion*.
- Zoogdiervereniging. *Zoogdieratlas*. <http://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdieratlas>

BIJLAGE 1 REGIONALE SITUATIEKAART PROJECTGEBIED

= PROJECTGEBIED SION EN 'T HAANTJE

BIJLAGE 2 WETTELIJKE EN BESTUURLIJKE KADERS NATUURBESCHERMING

In Nederland wordt de bescherming van natuur geregeld met behulp van de Wet natuurbescherming. Onder de Wet natuurbescherming valt de bescherming van enerzijds in het wild levende dieren (fauna) en planten (flora) en anderzijds de gebiedsbescherming en de bescherming van houtopstanden. In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de vigerende wet- en regelgeving inzake de Wet natuurbescherming.

WET NATUURBESCHERMING (01-01-2017)

De Wet natuurbescherming is een samenvatting van drie voormalige natuurwetten: De Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Onder de Wet natuurbescherming valt nu de soortenbescherming en de gebiedsbescherming.

SOORTENBESCHERMING (FLORA EN FAUNA)

De Wet natuurbescherming beschermt kwetsbare en zeldzame flora en fauna. De wet geldt daar waar beschermde soorten voorkomen. De beschermde soorten zijn onderverdeeld in Europees- en nationaal beschermde dier- en plantensoorten. Afhankelijk van de beschermde status van een soort dient bij de aantasting van exemplaren of nesten, voortplantings- of rustplaatsen van deze soort, een ontheffing op de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Belangrijk voor de toekenning hiervan is de status, maar ook of de duurzame instandhouding van de populatie wel of niet in het geding is. Indien geen verbodsbepalingen worden overtreden kan mogelijk worden volstaan met een mitigatieplan.

Europees beschermde dier- en plantensoorten

Deze soorten betreffen in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern, bijlage I bij het Verdrag van Bonn en vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern, bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Voor deze soorten dienen in het geval van ruimtelijke ontwikkeling mitigerende maatregelen opgesteld te worden die ervoor zorgen dat de functionaliteit van de nesten, voortplantings- of rustplaatsen gegarandeerd wordt. Tevens kunnen werkzaamheden, onder voorwaarden, worden uitgevoerd volgens een goedgekeurde gedragscode. Wanneer dit niet mogelijk is kan, indien de volgende belangen aan de orde zijn: bescherming van flora en fauna, dwingende redenen van groot openbaar belang of volksgezondheid of openbare veiligheid, een ontheffing aangevraagd worden.

Vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn

Voor vogels dienen in het geval van ruimtelijke ontwikkeling mitigerende maatregelen opgesteld te worden die ervoor zorgen dat de functionaliteit van de nesten en rustplaatsen gegarandeerd wordt. Tevens kunnen werkzaamheden, onder voorwaarden, worden uitgevoerd volgens een goedgekeurde gedragscode. Wanneer dit niet mogelijk is kan, indien de volgende belangen aan de orde zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer of volksgezondheid of openbare veiligheid, een ontheffing aangevraagd worden.

Nationaal beschermde dier- en plantensoorten

Deze soorten betreffen in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij de Wet natuurbescherming.

Vrijstelling

Middels een vrijstellingsregeling kan in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling vrijstelling verleend worden voor nationaal beschermde dier- en plantensoorten. Derhalve hoeft voor deze soorten geen ontheffing te worden aangevraagd. Voor deze soorten blijft wel de algemene zorgplicht van kracht. Per provincie wordt een vrijstellingslijst opgesteld. Elke provincie kan ervoor kiezen om verschillende soorten vrij te stellen. Per project zal gekeken moeten worden welke dier- en plantensoorten in de betreffende provincie zijn vrijgesteld. Voor soorten die niet zijn vrijgesteld dient gewerkt te worden volgens een goedgekeurde gedragscode, of dient bij de aantasting van exemplaren nesten, voortplantings- of rustplaatsen van deze soort bij activiteiten die de verbodsbepalingen overtreden, een ontheffing op de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

VERBODEN HANDELINGEN

Naast de zorgplicht zijn een aantal verboden handelingen opgenomen. Deze worden hieronder weergegeven.

Artikel 3.1 Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Nationaal beschermde dier- en plantensoorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

- c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Gedragscode

Voor zowel Europees als nationaal beschermde soorten geldt dat werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden volgens een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. De betreffende gedragscode moet voor de werkzaamheden en soort(groep) geschreven en beschikbaar zijn. Dit geldt indien de werkzaamheden plaatsvinden in het kader van:

- een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of –bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- een bestendig gebruik, of
- een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd onder een gedragscode, mits de functionaliteit van de nesten, voortplantings- of rustplaatsen van de soorten behouden blijft.

Positieve afwijzing

Als er maatregelen genomen worden om de functionaliteit van de nesten, voortplantings- of rustplaatsen van zowel Europees als nationaal beschermde soorten garanderen, is een ontheffing van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk. Om er echter zeker van te zijn of de opgestelde mitigerende maatregelen voldoende zijn, kan op basis van deze maatregelen een ontheffing bij de betreffende provincie worden aangevraagd. Indien de provincie akkoord gaat met de mitigerende maatregelen en de functionaliteit van de nesten, voortplantings- of rustplaatsen van de soorten hiermee behouden blijft, wordt de ontheffingsaanvraag positief afgewezen en mogen de werkzaamheden zonder ontheffing worden uitgevoerd.

ZORGPLICHT

De zorgplicht valt onder zowel de soortenbescherming (dier- en plantensoorten) als gebiedsbescherming. Onderstaand worden de maatregelen met betrekking tot zorgvuldig handelen weergegeven, zoals opgenomen artikel 1.11 en artikel 3.31, lid 3, van de Wet natuurbescherming.

Artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura-2000 gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura-2000 gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Artikel 3.31, lid 3, van de Wet natuurbescherming

3. Van zorgvuldig handelen is in elk geval sprake, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:
- a. er worden slechts handelingen verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de soorten, bedoeld in het tweede lid, en
 - b. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op dieren wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:
 - i. dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden gedood;
 - ii. nesten van vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen, rustplaatsen van vogels worden vernield of beschadigd, dan wel voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de in artikel 3.5, eerste lid, of artikel 3.10, eerste lid, bedoelde dieren worden beschadigd of vernield, en
 - iii. eieren van dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden vernield, of
 - c. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op planten van soorten als bedoeld in artikel 3.5, vijfde lid, of 3.10, eerste lid, wordt voorafgaand aan en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen dat deze planten worden geplukt, afgesneden, onttorteld of vernield.

GEBIEDSBESCHERMING

Onder de gebiedsbescherming vallen de Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland, Beschermde Natuurmonumenten, gebieden ter uitvoering van verdragen en andere internationale verplichtingen (zoals wetlands) en houtopstanden.

NATURA2000

Natura 2000-gebieden zijn gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. Voor elk Natura 2000-gebied wordt door de betreffende provincie een beheerplan opgesteld, waarin de nodige instandhoudingsmaatregelen zijn opgenomen.

Artikel 2.7, lid 2, van de Wet natuurbescherming stelt over Natura 2000-gebieden het volgende: *'Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.'*

De toetsing betreft het vaststellen of het projectgebied in of in de omgeving van een beschermd natuurgebied gelegen is en of er sprake is van een negatief effect op de beschermde natuurwaarden. Als dit niet het geval is dan is verder onderzoek niet nodig. Indien er wel sprake is van een effect op beschermde natuurwaarden is een aanvullende toetsing noodzakelijk, waarbij wordt vastgesteld in hoeverre er sprake is van een negatief effect.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het beschermingsregime voor gebieden die vallen onder het NNN vloeit voort uit het Natuurbeleidsplan uit 1991 en de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening. Het is in de Nota Ruimte op nationaal niveau en vervolgens door de provincies op provinciaal niveau nader uitgewerkt. Bescherming van deze gebieden is op planologische basis en er wordt van uitgegaan van het "Nee, tenzij"-regime en compensatiebeginsel. Het ruimtelijk beleid voor het NNN is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in het NNN het "nee, tenzij"-regime. Indien een voorgenomen ingreep de "nee, tenzij"-afweging met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien een voorgenomen ingreep niet voldoet aan de voorwaarden uit het "nee, tenzij"-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden.

HOUTOPSTANDEN

Onder de Wet natuurbescherming (houtopstanden) vallen:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are;
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwde kom Boswet' bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de 'bebouwde kom Verkeerswet'. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd.

Wanneer voor het uitvoeren van werkzaamheden houtopstanden zoals hierboven beschreven gekapt moeten worden geldt een meldings- en herplantplicht. De kapmelding is geen kapvergunning. In sommige gemeenten is een kapvergunning vereist, die door de gemeente wordt afgegeven. Voordat gekapt wordt, is het raadzaam bij de gemeente na te vragen of een vergunning vereist is. Als dat zo is, moet die apart worden aangevraagd. Gemeenten leggen in de bomenverordening vast welke bomen zonder vergunning mogen worden gekapt en voor welke bomen een meldings- of vergunningsplicht geldt. Binnen drie jaar nadat een bos is gekapt, moet het worden herplant. Deze termijn van drie jaar geldt ook als het bos door een calamiteit (brand, storm, ziekten of plagen) verloren gaat. Na drie jaar moet er een geslaagde herbebossing zijn uitgevoerd. Een herbeplanting die niet goed is aangeslagen moet, binnen 3 jaar na kap, worden ingeboet.

In de Wet natuurbescherming zijn verboden handelingen ten aanzien van houtopstanden opgenomen in artikel 4.2. Deze worden hieronder weergegeven.

Artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming

1. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen over de melding, bedoeld in het eerste lid. Deze regels kunnen in elk geval betrekking hebben op:
 - a. de gegevens die bij de melding worden verstrekt;
 - b. de termijn waarbinnen de melding wordt gedaan, en
 - c. de wijze waarop de melding wordt gedaan.
3. Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.

De meldings- en herplantplicht is niet van toepassing:

- indien houtopstanden worden geveld ter uitvoering van instandhoudingsmaatregelen of ten behoeve van Natura 2000-gebieden;
- voor het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode.

In uitzonderingsgevallen kan een kapverbod worden opgelegd als het natuur- en landschapsschoon ernstig geschaad dreigt te worden door de voorgenomen kap. In de praktijk gebeurt dit nagenoeg nooit. Er moet sprake zijn van opstanden of lanen van een uitzonderlijke natuurwaarde of landschappelijke waarde.

BIJLAGE 3 FOTO'S TER PLAATSE

Foto 1: woning met huismussen spreeuwen, Sion deel 16

Foto 2: boom met eksterneest, Sion deel 16

Foto 3: (gele) woning met huiswaluw, huismus en spreeuw, Sion

Foto 4: voormalige volkstuint de Schoffel, nu geschikt voor weidevogels

Foto 5: treurwilg met nest halsbandparkiet Spieringwetering

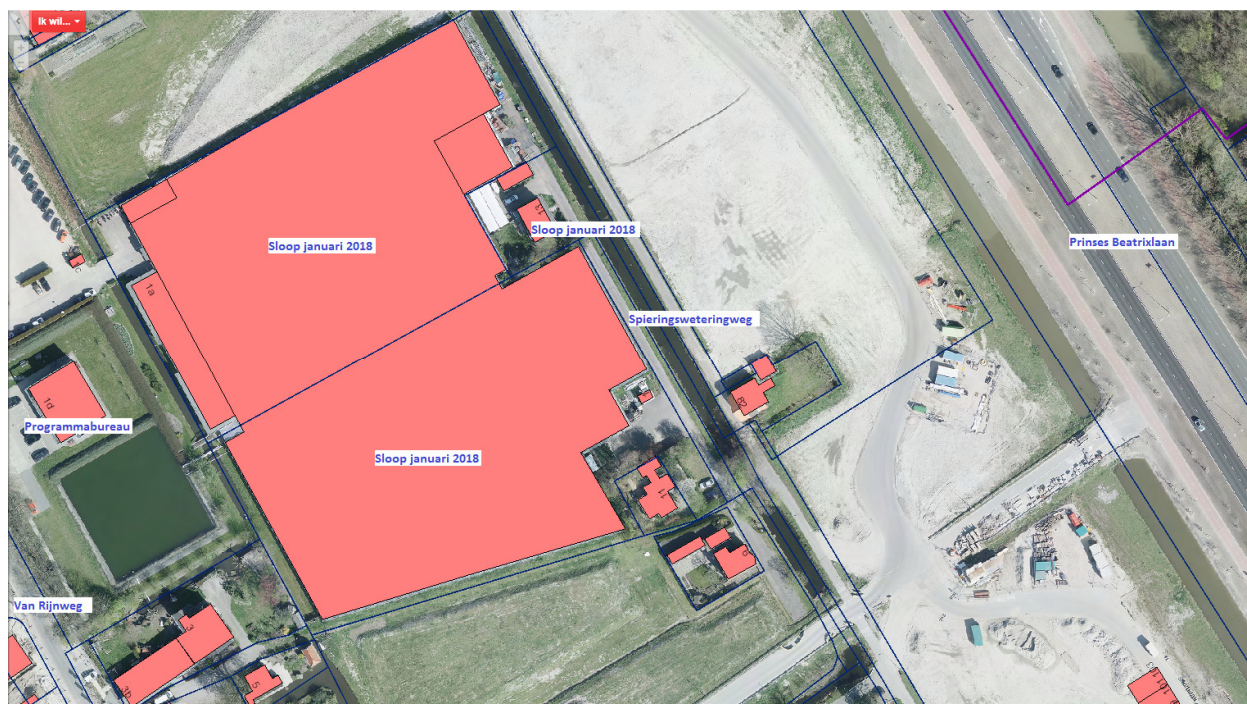

Foto 6: konijnenhol deel 9

Foto 7: treurwilg

BIJLAGE 4 TE SLOPEN PANDEN

SION

'T HAANTJE EN PASGELD

BIJLAGE 5 NUMMERING PERCELEN SION

